

PARMA ŞEHERİNİN BALALARI

İtalja memleketinin „Parma“ şehrinde fabrika işçileri iş taşladılar. Onlar fabrikantların virdikleri haqnen çalışmaq istemediler. Coqca para istediler. Fabrika sahiblerinde onların isteklerine razı olmadılar ve fabrikaya qaratdılar. İşçilerin para qazanmaları toqtadıq kibi fuqareleşdiler. Aclıq cekuv başladı. Jenede fabrikantların didiklerine razı olmaq istemediler.

En zijade bu sevevden balalar cekişkeninden aclıqdan xastalanuv ölyv başladı. Bu halnı Çeneva şehrinin işçileri eşiduv arqadaşlarına yardım etmege qerar verdiler. İş taşılaqlarının balaların özlerine aluv vaqman ve öz araları daqırtmanı tüşündiler. Cunki o vaqıt Parma şehrinin işçileri fabrika sahiblerinin degenlerine razı olmamaq icyn iş taşlav vaqtını uzata bilecek ediler ve öjlede jardılar. Öz aralarından uc veş arqadaşın sajlav Parma şehrine balaların aldırmaq icyn jolladılar.

Parmada iş taşılaqlan işçiler, öz balalarını aclıqdan ölmekde oldıqlarını köryv, az qaldı fabrikantların degenlerine razı olaçaq ediler.

Çeneva işçilerinden yardım kelgeninen balalarını oraqa jollamaqa razı oldılar. Özlerinin aclıq cekmelerine qulaq bile asmadılar.

Tek balalarımız toq olsun—dediler ve iş taşlavını uzatmaqa qerar verdiler. Balaların hepsini toplav Çeneva şehrine jolladılar. Bytyn vaqonlar çeşid jaşda balalarnen toldı.

Artıq onların Çenevaqa keleşek kynleri keldi.

Vagzalqa coqdan coq işçiler toplanan ediler. Her işçi özyne birer bala almaq tüşyne edi. İşçilerden qajrı daha vaşqa sınıf xalqda kelgen edi. Onlarda bu gyzel işke qoşuluv vaqmaq icyn bala almaq tüşyne ediler. Çeşid cem'ijetler öz vajraqlarınen keldiler.

Muzika (orkestro) da hazır bulundı. Dört bir jaqdan balalarda toplasa ediler.

Targovkalar (qalac, portaqaal satqan qadınlar) sepetlerini toldırub keldiler.

Şherde jyksek binaların sofalarında, pençerelerinde, qadınlar çeşid ciceklerden jaryılan buketlerle veklej idiler. Balavan bir vajram gypnundeki hazırlyq kibi şher vajraqlarla dona tılqan edi.

„Xalq rojzdrı savırsızlyqla veklej, şen şatır

bir birinen vaqıya saqıya qonuşa. Biri—men qız bala alaçaqım, digeri—oqlan bala alaçaqım dev evvelden qararlaj ediler.

Vagzal pek zevqlı edi. Uzaqdan rojzdrı sızoırdıq eşidildi.

Vagzal canı qaqıldı. Rojzdrı xalq artıq kördi. O javaş javaş janaşa edi. Lakin voju coq uzun edi. Ardına pek coq vagon taqqan hepside balalarnen tolu edi. Pençirelerden qasıq ve atqın benizlerinen balasızqlar vaqmaqda ediler.

Xalq susdı... Rojzdrı gitdikce javaşladı... İşte artıq durdı.

Muzika birden bire caluv başladı xalq bala almaq icyn birden bire vagonlarqa aqşdılar. Kucyklerini ellerinin ıstınde köteryv sıqardılar. Byjyklar özleri sekiryv sekiryv dışjorlardı.

Zavallılar son derece zaıflamış ve mahzyn jyzli ediler.

Onlar tatlı-tatlı calan muzikaya eşitdiler allı gylli vajraqları kördiler. Xalqda qalac, portaqaal, qanfet ve saire kibi jemişlerinen sıjlav başladı. Bunı köryv balalar quvandı ve jyzleri kyldi.

Balaların tez-tez pajlaşdılar. Ba'zı bir gyzelçe balalar icyn balavan öpke sıqardılar.

Bir işçi özyne biri qız, biri oqlan olmaq yzre eki bala alqan edi. Diger işçi ise qız balasızq almaq icyn zorlana ve vaqıya edike axır sonı aluv toqtadı.

Bir jaş işçi qadınına hicde bala qalmaqan edi. Vagzal voju coq capdı. Herkesden soradı, jalvardı. Özyne bala qalmaqanını anlav coq muqajdı.

Xalq jolqa tizildi, kickene balaların kimi elleri ıstınde tutmış kimide omuzlarına oturtmış ediler.

Byjyklarının ise ellerinçen tutuv aluv ketmekde ediler.

Xalq soqaq voji gideriken, sofalardan, pençirelerden cicekler atalar, balalarda onların carışuv toplaj ediler.

İşçilerden biri digesine:

Gördinmi arqadaş!

— Eger biz her vaqıt vöjle yardım laşysaq fabrikantlar bizi jenemezler dedi.

M. Gorkij.

Cevirgen: Ç. Naçı.